

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, Rimasor 25. sz. a. — Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyiltér- és felszámolások.

Hirdetési díj:

Egy négy hasábos petitors térfogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetéseket legzélszerűbben postai utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

A koresmai és káros hitelügyletekről.

A koresmai és káros hitelügyletekről szóló törvény ma-holnap életbe lép. A megyék lázas tevékenységet fejtenek ki, hogy a koresmai hitelnek maximumát, — mely a közelmúltban annyi családot juttatott koldusbotra, — az egyes területek viszony szerint szabályozzák. A maximum meghatározásánál a helyi körülmények figyelembe vétele mellett, legtöbb hatóság a két frtnyi mennyiséget fogadta el főösszegül, — míg alig egy-kettő emelkedett 4—6 frtig.

Mint közönségesen tudva van megyénk közgyűlése szintén két frtban állapította meg a koresmai hitel maximumát, — s hogy a visszaélések lehetőleg kikérülhetők legyenek, feliratában kimondotta, hogy minden mérő-helyiség tulajdonosa, vagy hasznélvezője tartozik hitelesített üzletkönyvet vezetni, abba a hitelvezető névét, az ital nemét, árát s a hitelezés keltét pontosan bevezetni? a hol pedig több mérőhelyiség van, azoknak tulajdonosai vagy hasznélvezőivel saját üzletkönyvét közölni és a hatóság felhívására bármikor előmutatni.

De vajjon elég lesz-e mindez arra, hogy a törvény szigora ki ne játszassék s hogy azon valóssággal romboló kór, mely az egyes falvakat nemcsak vagyoniilag, de több helyt lélekszámban is megapasztotta, végkép kiirtassék?

Mi tartózkodás nélkül kimondjuk, hogy nem. Nem, mert a baj sokkal általánosabb, semhogy ez bármily szigorú törvény vagy rendszabály által kiirtassék s e mellett nyitva van a visszaélések egész légijója azok előtt, kik a törvényt s az ennek támogatására hozott megyei intézkedéseket kijátszani akarják s e visszaélések keresztülvitelére eléggé vakmerők.

Ugyanis ha egyik-másik egyszerű ember, ki megindult azon lejtőn, — mely nap-nap után közelebb vezet a koldusbothoz, — ha még valamije van, — 2 frtnál nagyobb hitelben nem részesülhet, a koresmáros pedig hivatkozva a törvényre s az érvényes megyei határozatra, — nem hitelez többé. De egyszersmind jól tudja, hogy az illető szenvedélyének tökéletesen rabja s tudva, hogy magtárában természetnyének még egy része ott van, egy kosár buza vagy rozs, egy mérő burgonya s több eféle fog egymás után helyet és gazdát cserélni, s hogy lelkiismeretesen megbecsültetnek vagy megmérgetnek mindenik esetben, midőn egyrészt az állati szenvedély ösztönzi az egyikét, aljas birvágy s haszonlesés vezeti a másikat a szerződő feleknek, — még csak feltételezni sem szabad, midőn az első a tulajdonjog szentségére hivatkozhat, a másik pedig a törvény világos értelme szerint jár el, figyelembe nem véve azt, hogy lehetnek esetek, hogy a törvény kijátszására az ilyen mű tartozások — általános lévén a váltóképeség, rendes kölcsönöské, vagy váltótartozásokká változtatnak át.

Szerintünk a koresmai hitel korlátozása tárgyában az összes hazai törvényhatóság között a leg egyszerűbb és legpracticusabb határozatot Sáros megye hozta. Ugyanis kimondotta azt, hogy a ki koresmai hitelt akar igénybe venni, — mindannyiszor, valahányszor erre szüksége van, — hatósági bizonyítványt kap oly összeg erejéig, mennyi meg van határozva s csak azon követelések képezhetik végrehajtásnak a tárgyát, melyek a megyei határozatban kimondott összeget felül nem mulják s a mely mellé hatósági igazolvány van csatolva.

Igaz, hogy ez eljárási mód által lényegesen meg van könnyítve a koresmárosok eljárása s több munka vár az előjáróságra, de legalább visszaélés, a koresmai adósságnak másnemű tartozássá változtatása lényegesen meg van nehezítve, mi egy practicus lépés az iszákosság megakadályozásához. Azonban úgy a fent említett törvények, mint

az ennek támogatására megállapított megyei határozatoknak akkor lesz meg a kívánt és ohajtott sikere, ha nemcsak a törvényhatóság közegei, de maga a népjózanabbul gondolkozó része, támogatva papok, tanítók s a birtokos osztály által oda hatnak: hogy társadalmilag minden lehető ut és mód felhasználtassék a törvény és szabályrendeletek pontos megtartására s a nép erkölcsi érzetének kifejtésére, hogy a nép e veszedelmes általános kórtól megszabadíttassék, s a birtok sem szenvedély, sem aljas birvágy következtében változásnak alá ne vessék, — s a törvény szellemének, — mely nem más, mint az általános elszegényedés megakadályozása, — elég tétessék.

Suum cuique!

Ajánlva a tek. alispáni hivatal pártfogásába.

A tekintélyek kora lejárt, mondogatják mai napság. Én még azt teszem hozzá, hogy le bizony még a kegyelet kora is. A tekintélyek nagy ellensége, az önértetes Petőfy még egész kegyelettel énekl: „A pap után első a bíró a faluba.” A mai hivatalos világ eljárása pedig azt mondja: ejh! Petőfy ide, Petőfy oda! a pap a kisbíró után következik. Es ezt demonstrálja is illetéknépen: Anyakönyvi kivonatra van szükség, az illető hivatalnok elővesz egy fél iv papírost, hosszabban behajlja és az így nyert első lapra ráírja: Kérjegyzőségnek N. ben. — N. N. keresztlevelét azonnal állíttassék ki és hozzám 8 nap alatt beküldje, különben A szegény megijedt jegyző, a bírói és tiszti-kar e sokfogatu és kényelmes ülésű omnibusza, veszi a tollat, mert más községben székelt és a papirkosárból előránt egy, még ezédulának alkalmas féltényérnyi papírszeletet és ír a mint következők: az n. i bírónak, N. N. értesítőjét a papról vegye ki és hivatalomhoz még ma küldje — be. — A bíró, irni-olvasni tud vagy nem, már csak szóbelileg rendelkezik és igazgat s küldi a kisbíró. Jön ez ezédula nélkül, de hivatal-páuzzával kezében, a mint illik és tekintélyes állásba helyezkedve, vagy is megkalapozott botját maga elé tartva, kellő hangsúlyozással szavalja a rendeletet: azt parancsolta (sic!) jegyző ur, hogy N. N. lakostársunkról tessék adni egy pár sor írást.”

Hideg vér édes Collegám! Te, a szelid és alázatos nazárethi emberbarátnak hű szolgája, miért gerjednél nemes haragra? Az bosszantana, hogy te a kisbíró alattas közege vagy? Ne feledd, sok utólsók lesznek elsőkké, és hogy az alázatosok felmagasztaltatnak. Téged nem hajtának az országutra kaviesot teríteni, ha megváltod magadat. Az bosszantana, hogy nem tudod, mit állítst hát ki: keresztlevelét, értesítőt vagy egy pár sor írást? Az bosszantana, hogy az anyakönyvi bélyegmentes kivonatra nem tudod feljegyezni, a miniszteri szabvány szerint, mely hivatal, mely ügyben, mely szám alatt kelt rendeletére állítod ki már tizedszer ugyanazon kivonatot, a sok baba közt elvezett gyermekeket; és keserű öntapasztalat után attól félsz, hogy újból tisztereszen megilletékkiszabólatot? Segíts magadon, mert eo modo rajtad törnek. Kérdezd meg mindazokra nézve a jegyzői hivatalt, hol a rendelet maradt. És miután te ismered a tisztesség illemszabályait, melyekkel egyik hivatal a másiknak viszonsóság szempontjából tartozik, egye esen, tehát két forumodat, a kis- és nagy-bírói hivatalt mellőzve, ahoz írd, a kívül dolgoz van; és pedig írd egész, vagy legalább félv papírosra, tedd azt borítékba, zárd hivatalos peesét alá és ezimezd meg dukálatosan. Így hozza ezt magával a tisztességtudás, és „a ki mást megbecsül, az magát becsüli meg.” — De midőn te magad mint ember, mint pap dicséretesen szelid és alázatos vagy, megtartod a világi hivatalokkal szemben az illem és tisztesség szabályait: saját lelkész i hivatalod irányában a hasonló tisztességes eljárást ne várd, hanem követeld meg, és csak azon hivatalos okmányokat állítsd ki, — melyekért az illető polgári hivatal egyenesen hozzád fordul, külalakzatában is szabályszerűleg kiállított megkereső levelével. Suum cuique! Ily önvédelmi s a lelkész i hivatal méltó tekintélyét kellőleg óvó, jogos és törvényes álláspontra helyez tégedet mint papot, az O Felsége a király által is szentesített egyházi törvények 119. §-a, mely így hangzik: A lelkészek — — — — — azon megkereséseket, melyeket a bíróságok és a politikai hatóságok, az igazságszolgáltatás és a közigazgatás érdekében hozzájuk közvetlen intéznek teljesíteni tartoznak.”

Fiat applicatio!

Tisztelettel kérjük és várjuk a nagyérdemű alispáni hivatal ily értelmű s a panasztolt bajokat sikerrel orvoslandó körrendeletének az illetőkhöz elbocsátását!

Serke, 1883. május 10.

Tóth Samu.

A választók figyelmébe.

Az 1876. évi XVIII. t. cz. 1. §-ának rendelkezéséhez képest, az összeirási küldöttség, a választó kerületek csoportjai szerint lévén szervezendő, megállapittatik, hogy a választókerületek egyenként jelenleg is két összeirási körre osztassanak, s minden körben az összeirást külön 3 tagból álló küldöttség fogantossítja.

E szerint a küldöttségek következőleg alakittatnak s az egyes bizottságok munkaköréhez a községek választó kerületenként következőleg osztatnak be:

I. A rozsnói választókerületben:

a) a rozsnói körben elnök: Sebők Pál, tagok Szontagh József, Kövári János. — A körhöz tartoznak: Rozsnó város, — a várallyai, berzetei nagyveszverési, dernői, silistei körjegyzőség valamennyi és a kuntaploczai s nagyszlabosi körjegyzőségek a rozsnói vál. kerülethez tartozó községei.
b) a dobsinai körben elnök: Stymmel Samu polgármester, tagok Sárkány Miksa és Gömörly Gusztáv. — A körhöz tartoznak: Dobsina város, a felső-sajói és geczfalvi körjegyzőségnek minden községe.

II. A jolsvai választókerületben:

a) a jolsvai körben elnök: Madarász József, tagok Martinyi János és Matulay Bertalan. A körhöz tartoznak: Jolsva, N.-Röcze városok. Csetnek, Pelsűcz nagy község; a nagyszlabosi, kuntaploczai és lubenyiki körjegyzőségnek a jolsvai vál. kerülethez osztott községei.
b) a pohorellai körben elnök: Mihalik Dezső, tagok Prekopa Károly és Czibur Imre. A körhöz tartoznak: Pohorella nagy község, a polonkai, telgárti és murányi körjegyzőségnek minden községe.

III. A kövi választókerületben.

a) ratkói körben elnök: Gallo János, tagok Dapsy Béla és Felföldi Ottmár. A körhöz tartoznak: Ratkó nagy község, a ploszkói, újvársi, kövi körjegyzőség minden, a giczei és lubenyiki körjegyzőségnek a kövi választókerülethez osztott községei.
b) a vályi körben elnök: Solds Árpád, tagok Nagy Gáspár és Valkay László. A körhöz tartoznak: az alsó-vályi, szkárosi körjegyzőség minden — a hrussói, balogi és oldalfalvi körjegyzőségnek a kövi választókerülethez osztott községei.

IV. A rimaszombati választókerületben:

a) rimaszombati körben elnök: Kishonthy Gyula, tagok Bernáth Gyula és Samarjay János. — A körhöz tartoznak: Rimaszombat városa, a tamásfali, osgyáni és bakostöréki körjegyzőség minden községei.
b) a tiszolezi körben elnök: Okolicsányi Gáspár, tagok Ossko Lajos és Bazilidesz János. — A körhöz tartoznak: Tiszolez, Klenócz nagyközségek, a kokovai, nyustyai, rimabányai körjegyzőség minden községei.

V. A rimaszécsi választókerületben:

a) a rimaszécsi körben elnök: Valovits Ferencz, tagok Szentmiklóssy Sándor és Somoskeőy Agoston. — A körhöz tartoznak: a rimaszécsi, simonyi, hangonyi, felsőbátka körjegyzőség minden; a balogi, velkenyei, hrussói körjegyzőségnek a rimaszécsi vál. kerülethez osztott községei.
b) a várgedei körben elnök: Sárközy Gyula, tagok Kubinyi Imre és Pongrácz László. — A körhöz tartoznak: az almagyi, várgedei, sörégi, jánosi körjegyzőség minden községei.

VI. A putnoki választókerületben:

a) a putnoki körben elnök: id. Hegyessy Sándor, tagok Farkas Gyula és Fekethe Nándor. — A körhöz tartoznak: Putnok nagy-község, a sajógömöri, abafali körjegyzőség valamennyi, az oldalfali, velkenyei körjegyzőségnek a putnoki választókerülethez osztott községei.
b) a tornallyai körben elnök: Tornallyai Zoltán, tagok, Tomcsányi László és ifj. Hegyessy Sándor.
A körhöz tartoznak: a tornallyai, eseltői, imolai, szuhafői körjegyzőség minden és a giczei körjegyzőségnek a putnoki vál. kerülethez osztott községei.

II. Mely sorban fogják az egyes bizottságok, a körjegyzőségek községeiben s mely időben a munkálatot teljesíteni, azt saját körükben a bizottságok állapittandják meg és juttatandják tudomásra a hozzájuk osztott községekben.

III. A községi előjárók kötelesek a bizottság munkájának könnyítése, alapos és igazságos voltának előmozdítása céljából a községi B tabellát, a tagosítási föld- és kataszteri adószorozati könyvek és lehető más okmányokat a bizottság használatára készen tartani, rendelkezésére adni, — és a szükséges felvilágosításokat szóval és lelkiismeretesen készséggel szolgáltatni.

IV. Későbbi hirdetményben fog a közhírré tétetni, hogy mikor lesznek a kiigazított névjegyzékek és hol köz-

szemlére kitéve? meddig lesznek elfogadandók, mikor fognak tárgyalatni a metalan beadandó felszólamlások.

V. Az állandó lajstrom névjegyzékeinek kiigazításánál a választóknak a bizottság előtti személyes jelentkezése nem kívántatik; de ha egyes esetekben a bizottság némelyek személye megjelenését kíváná, a megjelenés joghátrány vesztélye nélkül meg nem tagadható.

Kelt a megyei központi választmányunk 1883. évi május hó 2-án Rimaszombomban tartott üléséből.

Szontagh Bertalan alispán,
a közp. választmány elnöke.
Bornemissza László,
központi választmányi jegyző.

Jelentés

a rimaszombati iparos-iskola alakulása- eddigi fennállása és jelenlegi helyzetéről.

(Vége.)

Rimaszombat városa tehát ipariskoláját az 188¹/₂-ik tanévben, a fenntartására befolyó bevételekből és a városi pénztárból fedezte, s ezuttal harmadszor részesítvén azt rendkívüli segélyben; — a felügyelettel pedig a közs. iskolaszéket bízta meg. — Ezen tanévben 99 tanuló látogatta az ipariskolai tanításokat.

Ez volna rövid vázlatban ipariskolánk, lassu és számtalan akadályokba ütköző fejlődésének öt évi története.

Sajnálattal kell jelentenem, hogy az 188²/₃-ik tanév sem hozhatta meg azt a rég óhajtott eredményt, hogy ipariskolánk utolsó vagyis harmadik osztályával kiegészíthető lett volna; megmaradt az tehát ismét a régi állapotban egy előkészítő, első és második osztályával, azon különbséggel, hogy viszonyainkhoz arányitva átalakított az, hogy a vall. és közokt. miniszter 1882-ik évi aug. hó 16-ik napján 23439-ik sz. a. kelt rendeletéből kiadott „iparos iskolai tanulók szervezete” értelmében.

Beiratkozott ezen évben összesen 131 tanuló; felvételt ezekből az előkészítő osztályba 54, az elsőbe; 45 és a második osztályba 32 tanuló.

A tanító a helyi viszonyok figyelembe vételével 6 hónapig tart, kezdődik nov. hó 1-én és ápril hó utólján záratik be. Minden iskolai év végén nyilvános vizsgák tartatnak, melynek czélja az ipariskola sikeres működését nyilvánossá tenni. A vizsgákon jutalmak is osztatnak ki a jobb tanulók között — ösztönzésül a jövőre.

A heti órák összege egy-egy osztályban 8; — ezekből 6 óra hetenkint három estvén 6—8-ig, 2 óra pedig vasárnap d. u. 2—4-ig tartatik. Az előadások a községi iskola tantermeiben tartatnak.

A tanterv kevés különbséggel teljesen megegyez a miniszterium által kiadott „iparos tanulók iskolai szervezetevel,” s eltérés csak annyiban van, hogy a 4 havi különbség miatt kevesebb tananyag vétetett fel az egyes osztályokba.

Tanszerelvényekben ipariskolánk még igen szegény, azonban a szükséghez mérten el vannak látva tanulóink a szükséges olvasó-könyvekkel, író- és rajz-eszközökkel, rajzpéldányokkal, — ezeken kívül igen előnyösen használjuk a helybeli közs. iskola egyéb taneszközeit, szóval az egész felszerelvényét.

A rimaszombati ipar-iskola fenntartásához eddigelé a következő jöltevek járultak:

1. Szab. Rimaszombat városa az intézet létrehozatalától minden évben 200 forint
rendes évi járulékkal, helyiség-fűtés és világításal. Ezen rendes évi adományon kívül már három éven át részesítette intézetünket a kiadás és a bevétel közötti különbözöttség mint

2. A miskolci kereskedelmi és iparkamara évi 200 frtnyi
segélyösszeggel; mely azonban gyakorta késedelmesen foly be, úgy hogy aztán kénytelen azt a városi pénztár előlegezni.

3. A helybeli takarékpénztár 40 forint
évi segélyvel.

4. A helybeli nép- és iparbank 10 forint
évi adományával.

5. Az első ipartársulat alapszabályuk, illetőleg a törvény által kötelezett jövedelmének 10%-val, azaz 10 frttal

6. A timár ipar-társulat 5 frttal.

7. A szürszabó ipar-társulat 3 frttal.

8. A cipész ipar-társulat 4 frttal.

9. A kalapos ipar-társulat 2 frttal.

10. A csizmadia ipar-társulat 6 frttal.

11. Az asztalos ipar-társulat 2 frttal.

12. A taneszköz illetményből évenként befolyó 30 frttal.

Összes bevétel 512 frt.

Itt megjegyzendő, hogy a tanulók egy-egy forintnyi tandijaikat, illetve taneszközilletményeiket csak is akkor fizetik ki több évre egyszerre, a midőn a felszabaduláshoz szükséges bizonyítványt kiváltják, — innen ered az a különbség, hogy csak is annyi foly be.

Az ipariskola egész évi bevétele tesz tehát összesen **502** forintot.

A fenntartás költségei:

1. Tanerők díjazása:
Az előkészítő és az első osztály tanításáért egy-egy tanító 140 frtot kapnak, az 280 frt.
A második osztály tanítója 140 frt.
A három rajztanító 50—50 frtjával 150 frt.
Igazgató tiszteletdíja 50 frt.

Egyebekre:
Iskola-szolga díja 20 frt.
Tankönyvekre és taneszközökre 50 frt.
Rajzeszközökre 30 frt.

Összes kiadás 720 frt.

Ha a magas miniszteri rendelet kívánta, hogy a III. ipariskolai osztály is felállítassék, szaporodnék a kiadás:

A III-dik osztály tanítójának fizetésével 140 frt.
Egy rajztanító fizetésével 50 frt.
Könyvek és taneszközökre többlet 30 frt.
Rajz- és író-eszközökre többlet 30 frt.

Mintákra, technologia és vegytani gyűjteményre évenként 40 frt.

Összesen 290 frt.

A 4 osztályból álló teljes ipariskola fenntartásának összes költsége tehát 1010 frtot tesz ki.

Ha azonban az ipariskolai tanítás miniszterialis tervzetben meghatározott 10 hónapi tanfolyamra terjesztetné ki, akkor a fenntartási költség is azon arányban szaporodnék.

Az ipariskola fennállására Rimaszombomban városban olyan nagy szükségünk van, mint a mindennapi kenyérre. Belátta azt ma már a magas kormány is igen bölesen, hogy az iparos pályára készülő tanoncok rendszeres iskoláztatása, oly fontos és nyomós állami érdek, melyet csak egy könynyedén mellőzni ma már többé nem lehet. — Mert hiába, közgazdasági erősödésünk s nemzetközi versenyképességünk hiu ábránd s üres szavak maradnak mindaddig, míg a magyar iparos osztály kiképzése nem vétetik fontosságához méltó komolysággal. Mert a dolog nálunk még ma is úgy áll, hogy iparos pályára — igen kevés kivétellel — a legszegényebb állapotokban levő szülők adják gyermekeiket és pedig azon korban, midőn még az illetők tankötelezettségüknek vagy épen nem, vagy nem a kívánt mértékben tettek eleget. — Ilyen szomorú és visszás körülmények között kétszeresen fontos nálunk, az iparos tanulók rendszeres iskoláztatása és még sines közoktatás ügyünknek aránylag oly elhanyagolt ága, mint épen ez. E téren tehát még igen sok tenni való várakozik úgy a magas kormányra, valamint a társadalomra is.

Mivel pedig Rimaszombomban város lakosságának legnagyobb részét iparosok képezik, az ipariskola teljes kiegészítése, a miniszteri rendelet értelmében, igen is kívánatos és teljesen indokolt; — a mennyiben azonban az ez által előállható „költség többlet”, a sokoldalról igénybe vett városi pénztár, önmegterhelése nélkül fedezni nem képes; — azon alázatos kérelmünknek adunk ez alkalommal kifejezést, vajha sikerülne méltóságoknak befolyásukkal oda hatni, hogy a már jelenleg fennálló három osztály kiadási többlete, valamint a felállításra váró III-ik osztály előirányzott költségei ipariskolánk további fentarthatására, a nagyméltóságú vall. és közokt. m. k. miniszterium által kegyesen megadassék.

A négyosztályal bíró ipariskola fenntartási költségeire előirányzott 1010 frtnyi
összegeből levonva a fenntartására befolyó bevételek összegét 512 frtot.
lesz a kettő közötti különbség 498 frt.
melynek fedezésére alapunk egyáltalán nincsen.

Mint hogy pedig az alsófokú ipariskola fennállása nem csak helyi- és köz-, de egyszersmind állami érdek is; ebből kifolyólag négy tényező van, melynek gondoskodnia kell azok gyámolítása, illetőleg fenntartásáról, u. m. I-ső a város, melyben az felállítatott. 2-dik az azon városban levő ipartársulatok, 3-dik azon „Kereskedelmi és iparkamara” melyhez az illető város tartozik. 4-dik és leghatalmasabb az állam. — Ezek közül úgy Rimaszombomban városa, melynek pénztára oly igen sok oldalról vétetik igénybe, valamint a Miskolci kereskedelmi és iparkamara is meghozta és a jövőben is megfogja hozni fennemlített áldozatát, a rimaszombati ipartársulatok szintén hozzájárultak már annak támogatásához, igaz ugyan, hogy valamivel többet is áldozhatnának ezen reájok nézve ily fontos intézményre, de tekintve a városunkban levő egyes ipartársulatok nyomasztó anyagi helyzetét, a metalan általuk még felajánlandó segély legfeljebb 40—50 frtra tehető, mely áldozatot, az érdekében működő ipariskola felvirágoztatására, hisszük, hogy meg is fognak hozni. — Es itt még mindig marad 400—450 frtnyi különbség, mely évi segélyt az állam, mint negyedik faktor van hivatva kegyesen felajánlani.

Törköly József, ipar. isk. igazgató.

„Nagy-Rőcze.”

Egykor pirultunk miatta, most örülünk rajta, hogy megyénk területén fekszik s miénknek mondhatjuk. — Es az örvendetes változás mi okozta? Az, hogy intelligenciája megértette magasztos hivatását s azon honfiai kötelességet, mely reája várt a multban, leróni törekszik szívvel és lélekkel. A vidék közönségének támogatása s azon élénk érdeklődés, mely megyénk hazafias érzelmű tagjainak apraját és nagyját eltölti mindannyiszor, valahányszor Rőcze kulturális, hazafias és jótékony czélok elérésében egy lépéssel előbbre lép, fényes bizonyossága annak, hogy mi is tudunk lelkesülni a nemes czélért, mely Rőczének hazafias szellemű közönségét vezeti s tettere készíti, s tudjuk mérlegelni az érdemet, mely az önfeláldozókat méltán megilleti.

Mert hiszen előrehaladni azon városnak, melynek történeti multja szeplőtlen, ha polgáraiban ügybuzgalom van nem lehet nehéz feladat, különösen ott, hol a vidék nem ellenséges indulatú; de nemesak előrehaladni, de teljesen átalakulni, megtisztulni a hazafias érzet tüzeiben s oly rövid idő alatt „le nosni a gyalázatot, mit ránk raktak a századok,” idegen elemtől körülveve, — ez csak ott sikerül, hol öntudatos katonák, ügyértő s ügybuzgó tisztek és olyan vezér áll, kibben az értelem kellő tapintattal van párosulva.

Mi élénk figyelemmel kísértük és kísérik mindazon mozgalmakat, melyek megyénk e városában megindultak. A lefolyt 12 év megtanított arra, hogy intelligenciája tud tenni, tette buzdítani s hódítai. — Rég meggyőződöttünk a felől, hogy a mi más kis városban csak hosszú vajadás után jöhet létre, az Rőczén pillanatnak szüleménye, mert míg másutt álmodoznak, ők gondolkodnak, — míg másutt az eszmét s ennek horderejét mérlegelik, addig ők az abból folyó előnyöket a közjó érdekében már ki is aknázták.

Hanem azért az a minek folyó hó 14-én szemtanui voltunk e meggyőződésből eredő várakozásunkat is felülmutta. Felül pedig azért, — mert Almásinak „Tót leány” című műve vidéki színpadokon ily meglepő hűséggel még nem adatott elő. Nem az egyes szereplők felfogása és játéka lepott meg, kiknek bírálatához egyenként nem is bocsátkozunk, — mert hiszen tudtuk, hogy Rőcze minő tehetségekkel rendelkezik e téren is, — hanem az összhang aceselekvény és érzelmeiben, mely egész előadása folyama alatt — a nem épen kifogástalan technikával szerkesztett mű iránt általános feszült figyelembe tartotta, mintegy lebillinselt a hallgató-ságot. Nem hiányzottak virágsokrok sem s gyakori tapsvihar reszkettette meg a teremnek falait.

Az előadást fesztelen táncmulatság zárta be, mely kivilágos kiriradrig tartott s a jelenlevők azon tudattal oszlottak el innét, hogy Nagy-Rőcze nem volt miénk, de most az, sőt fényével, polgárainak tevékenységével, önfeláldozó intelligenciájával azon égő fákljává lett, melynek fénye behat a szív redői közé, melege áthatja a jégkérget, melylyel a multban a hazaellenes eszmék hirdetése által egye-

sek keblét körülvette s lett a hazafias szellem terjesztésének egyik életerős forrásává.

Az öntudat s ami elismerésünk legyen jutalma azoknak, kik ezt keresztülvitték! —k—o.

Hírek és vegyések.

A „Rimaszombati dalárda” rendes évi közgyűlése f. hó 27-én d. e. 11 órakor lesz, melyre a dalművészet minden barátját tisztelettel meghívjuk.

A rimaszombati tűzoltó-testület főparancsnokává Molnár József választott meg.

Majálisok. A rimaszombati gymnasium ifjuságának s az elemi iskoláknak tavaszi mulatsága folyó hó 23-án lesz a szabadkai erdőben. — A tűzoltó-testület pedig f. hó 27-én fog jótékonyezélu tavaszi mulatságot rendezni a „Széchenyi” kertben. Belépti díj 20 kr.

A közönség figyelmét felhívjuk, hogy a megyei felszólamlási bizottság az 1883. évi III. és IV. osztályu kereseti-, kamat- és járadék-, bányaadó, valamint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója ellen beérkezett fellebbezéseket 1883. évi május 21-ik és következő napjain tárgyalandja.

Helyreigazítás. Lapunk mult számából a poborellai tüzkárosultak javára rendezett színelőadás alkalmával felülfizetők névsorából Szilágyi Jolán kisasszony neve, — ki 60 krt adott, — tévedésből kimaradt, mit ezennel helyreigazítunk.

Uszoda létesítésén munkálkodnak ismét városunkban. Bizony-bizony nincs tárgy, mely évtizedek óta többször felmerült volna Rimaszombomban, mint ez, de eddig részint az eszme iránti közönyösség, részint pedig a legyőzhetetlennek látszó akadályok, melyek a kivétel elé phisicai okokból tornyosulnak, mindannyiszor háttérbe szorították.

A megyei közkórház építése szépen-halad, már az emeleti helyiségek teljesen be vannak vakolva s a méltóság teljes épület nem sokára átadatik a közhasználatnak.

A kurinczi pusztán a „rimaszombati földmives iskola” építését rövid idő alatt megkezdik, így gazdaközönségünk egyik rég óhajtott vágya minél előbb teljesülend.

Rimaszombomban városának képviselő testülete folyó hó 17-én érdekes közgyűlést tartott. — E gyűlésen került tárgyalás alá minden ügy, mely közeli megoldását várja. — Ilyenek a fogház, nyári mulató hely, vágóhid építése, a megkezdett kövezésnek folytatása stb. stb. melyekre nézve a közgyűlés kimondotta hogy ez év folyama alatt kiépítendők, valamint a „Huszár vendéglő” is átalakítandó.

A nagyrőczei táncmulatság-ban, — mely tekintélyes összeget hozott a kifizetett jótékony czélra, a következő urnók és kisasszonyok vettek részt: Mihálik Dezsőné, Markó Sándorné, Groó Vilmosné, Osenka Béláné, Sulyán Sándorné, Alexiné, Szécskainé, Bárdossyné, Takácsyné, Nyáry Lajosné, Nagy Lajosné. — Szontagh Anna, Fábry Aranka, Gömörly Gizella, Latinák Lenke, Szőlősy Juliska, Papszász Mariska, Kéler Gizella, Remenyik Kornélia, Molitőrisz Etelka és Irén, Villiger Tullia, Valovics Matild, Pauer Ella, Fischer Klementin és Gizella, Maklary Gizella, Tóth Irén stb.

Ajnácskőről írják lapunknak, hogy megyénk e kellemes, üdítő gyógyhelyét teljesen átalakították s berendezték, akként, hogy a legveremesebb várakozást is kielégítheti. — A közlekedést a vasuti állomás és fürdő közötti rendes közlekedő kocikkal tartják fent s nem kell többé várakozni fogatok után a vendégeknek bármily oldalról érkeznek is az ajnácskő-sőregi állomásra. — Ajánljuk e gyógyfürdőt az üdülni és szórakozni óhajtok figyelmébe.

Nagy tűzvész pusztított U-Panyit községben e hó 16-án. — A tűz egy csürben ütött ki s a pusztító elem, élesztetve a nagy szeltől, csakhamar 19 házat és több melléképületet hamvasztott el. A kár tetemes. Általában megyénk területén a tűzesetek száma ijesztő mérvben szaporodik s kívánatos sőt szükséges volna a tűzoltó testületeknek körjegyzőségek szerint szervezése, annyival is inkább, mert a fecskendők hiánya folytán az ugyis felriadt nép a tűz tova terjedését megakadályozni nem képes, vagy ha olykor-olykor sikerül is a nagyobb veszélynek elhárítása, ez a rendszertelenség folytán csakis tetemes kárral eszközölhető.

A rimamurány-salgótarjani vasműegyleti részvénytársulat vashegy-likéri sodrony-pályájának építési munkálatai már erőlyesen folynak s valószínű, hogy a kifizető idő előtt is elkészülend, jóllehet a nyustyai gyárak munkálatai, egy Londonból, az ott időző vezérigazgatótól érkezett sürgöny következtében beszüntették, hogy azok az eredeti tervről eltérőleg, a legújabb talalmányok szerint szereltesenek föl.

Jánosiban e hó 10-én egy két éves fiu testvéreivel a Rimaparton játszott, s beesett a folyóba, holttestet csak félóra mulva találtak meg.

Bánrévén folyó hó 13-án 3/4 11-re a Miskolcra jövő vonattól tüzet kapott a rima-murány salgó-tarjani vasmű egyesület raktára s földig égett. — A kár tetemes. — Ugyanitt folyó hó 16-án a helység legnagyobb része leégett.

Miért nem óra és miért könyvtár? — E kérdés foglalkoztatja a szomszéd Jánosiban a közönséget. Ugyanis, — mint annak idejében bővebben megemlítettük, — a népkönyvtár javára fényes táncmulatságot rendeztek az említett községben, mely az intelligens osztály tömeges részvéte és áldozatkészsége folytán oly tekintélyes összeget hozott be, hogy a népkönyvtárt azonnal megalapíthaták. — E tömeges látogatásért feltámadt hálaérzet, párosulva az önképzés nemes vágya által, arra bírta Jánosi lakosait, hogy egy énekkart alakítsanak. Ez énekkar meg is alakult, azonban egyes elfogultak izgatása folytán pusztán azért, mert a könyvtár helyett, — mely pedig mint határozott czél volt kitűzve, — jobb szerettek volna toronyórát venni, — hogy ez által is hirdethessék községük fényét szomszédjaik felett, — e testületben a visszavonás magvait kezdi — a mint halljuk — hintegetni. — Nem akarjuk felemlíteni azt, a mit minden józanészü embernek tudnia kell, — hogy az ekként beszerzett összegek csakis a kifizető czélra fordíthatók, hanem csak ajánljuk a józanabb gondolkodásuaknak, — hogy az intelligens osztály támogatását csak akkor fogják megnyerhetni továbbra is, — ha az ily izgatásokra nem hallgatva, olvasgatás s az éneklés művészetének gyakorlása által képezendik magukat, mi annyival inkább kívánatos sőt szükséges, mert ennek támogatása nélkül bajosan fognak valaha órára szert tenni, — mig ezzel — csak ki kell érdemelni — kilátásuk lehet, mig ha azt tapasztaljuk, hogy meglévő intézményeiket sem méltatják kellőleg, — könnyen magukra maradhatnak.

A zsófia-vásár, mely folyó hó 15. és 16-án volt városunkban, népesnek egyáltalában nem mondható, — sőt hallottunk kereskedőket, kik állították, hogy évtizedek óta rosszabb országos-vásár nem volt. Egy jó heti vásáron bizonyára akárhányszor láthatunk több embert a buza és belpiazon. Gyapjú alig kelt el 18—20 régi mázsa 70—80 frt-ért mázsánként. Nagyobb élelmség csak a baromvásárban volt észlelhető s itt az igazbarmok és tehének meglehetősen árban keltek. Különben nem értjük, hogy lehetett a vásárt éppen közvetlen az ünnep után tenni, midőn tudva van, hogy a bőr, vászon és aprómarha vásár rendszeren előtte való nap szokott lenni s így pünköszt másod napja minden egyéb volt, csak ünnep nem.

Görbe orru híres emberek. Welker hallei tanár híres emberek föltalálható halotti maszkja és koponyája után azt találta, hogy rendkívül sok volt közöttük a görbe orru. — Kissé jobb felé álló orra volt többek közt a következőknek: Miklós ezár. Cromwel, Weber Károly Mária zeneszerző, Krause bölcsész, Talleyrand, Mirabeau, Deorient Lajos híres színész. Egészen jobb oldalra hajló orral bírtak: Károly Agost weimari nagyherceg, Baader bölcsész, Dante, Marat, Voltaire, Franklin, Pitt, Robespierre. Kissé baloldalra hajlottak: Nagy Frigyes, Mendelssohn-Bartholdy Felix, Luther, Tieck Lajos orrai; egészen balra hajlók láthatók Fox, Humboldt Vilmos, Canova, Thorwaldsen arczain. Welker tanár nézete szerint a legtöbb ferde orr onnan ered, hogy az illető hozzászokott ahhoz, hogy mindig egyik oldalra fordulva alszik.

A válaszuton. Ozsonnát vitt Andris, — ki csak a napokba került városunkba, — üzletben levő gazdájának. — Utközben városunk egyik köztisztviselőjének és szeretetben álló nagy birtokosával, — kinek figyelmét semmi sem kerüli el, melyből tanúságot meríthet, — találkozott. Gondolván ez, hogy a fiut próbára teszi, kivett zsebéből egy új veretű fényes ezüst huszást s e szavakkal nyújtotta a fiúnak „ez a tied lesz, ha a kávét itt megeszed, hiszen azt mondhatod, hogy elested.“ A fiu vágyólag tekintett az illatos kávé, majd a ragyogó huszásra; itt a „roppant összeg,“ amott a gyomor ingerelvény szófogadásra. De csakhamar megemberelte magát s határozottan így szól: „má meéigis csak eviszem én a gazdámnak.“

A maghamisításokról. Évek hosszu során át kellett gazdáink nagy részét figyelmeztetni, hogy vetőmagul aprószemű, selejtesebb és harmadrendű magvakat vetésre ne használnak. Míg az állattenyésztés terén csakhamar meggyőződtek gazdáink, hogy csak a jó apa- és anyaatlatok után lehet jó utódokra számítani, addig a növénytermelés terén gazdáink legtöbbje sajnálta a jó magot újra földre vetni; sőt voltak olyanok is, kik határozottan azt állíták, hogy az elcsenevészedett magvak után ép oly jó a termés, mintha a legteltebb szemeket használták volna a vetésre. Az utóbbi években azonban az okszerűbb gazdálkodási elvek mindinkább tért foglaltak, és gazdáink belátták, hogy ki szemetet vet, szemetet arat. Kétségtelen, hogy a rostahulladékból kikerülő vetőmag bőségesen tartalmazza éppen azon gyommagvakat, melyek földünkön a legjobban diszlenek. — Sajnos, hogy míg gazdáink az okszerűbb gazdálkodási elvek elfogadása által a vetőmag minőségére és tisztaságára mind nagyobb gondot kezdenek fordítani, addig magkereskedőink egy része, szemben ezen javulással, mindent elkövet, hogy ezen javulást mihamarabb hanyatlás váltssa fel. A magkereskedők egyrésze ugyanis azt tapasztalva, hogy gazdáink a jó és tiszta vetőmagért nem szívesen fizetik a magas díjakat, oly módon vélték a magkereskedésnek lendületet adni, hogy árjegyzékeikben rostahulladék, herealj, tisztított herealj és luczerna hulladék név alatt silány minőségű, rendszeren igen kevert tartalmu magvakkal kinálgatják a gazdaközönséget. Nem elvetve előforduló esetekről van itt szó, hanem évente megújuló rendszeres csalásról. A földmívelési miniszterium már ismételtlen figyelmeztette az illető magkereskedőket, hogy az eféle gyomok árulásával hagyjanak fel, s hogy ellenkező esetben neveiket nyilvánosságra hozza. Mind ez mit sem használt. A miniszterium tehát a folyó évben is felhívta a gazdasági egyesületek folytán gazdáinkat, hogy ily gazmagvakkal telt árúk vételétől óvakodjanak. E figyelmeztetés egyszerűen érdekes adatokat tartalmaz a fent említett név alatt forgalomba kerülő magvak értékéről, így pl. egy mutatvány „heregyetékben“ 21½ százalék Medicago sativa, 76 százalék trifolium repens és 11 százalék ornithopus satirus csirázott s e mellett e mutatvány 215 szem arankamagot tartalmazott. — Egy másik „Luczerna piaci árú“ elnevezés alatt forgalombakerülő mutatvány kilogrammonként 1800 arankamagot tartalmazott; a „félig tisztított luczerna“ néven hirdettet pedig 69.300 aranka szemet tartalmazott kilogrammonként. — E néhány adatból is kitűnik, hogy e lelkiismeretlen családok által mily károkat szenved növénytermelésünk. Oda kezdünk jutni, a hol a magvizsgáló állomások felállítására előtt Németország volt. Tagadhatatlan, hogy ezért első sorban magkereskedésünket kell vádolnunk, azonban vádolnunk kell gazdáinkat is, kik a magvizsgáló állomások korántsem veszik annyira igénybe, mint a mennyi különösen magkereskedelmünk jelenlegi állapotánál azt igénybe venni szükségessége volna. Alig lehet indokul a magvizsgálással való költéseket e mulasztással felhozni, mivel ezek azon összeghez képest, mit a gazda vetőmag alakjában befektet, elenyészőleg esekélyek. Rá kellene gazdáinknak szokni, hogy a még oly megbízható magkereskedőtől vett vetőmagot a felhasználás előtt, egyik magvizsgáló állomás útján annak csiraképeségére és tisztaságára megvizsgáltsa, és hogy az esetleg előforduló hamisításokat kíméletlenül nyilvánosságra hozva, gazdatársait az illető magkereskedőre figyelmeztesse. Sajnos, hogy ezen figyelmeztetéssel egyszerűen többékevésbé ki van merítve a magkereskedőre róható büntetések száma. E tekintetben készséggel csatlakozunk az országos gazdasági egyesület azon elhatározásához, mely szerint nagyon is kívánatos volna, hogy a földmívelési miniszternek azon jogok meaadassanak, melyek segítségével a növénytermelésünket annyira károsító lelkiismeretlen családok elkövetőit a szenvedett károkhöz képest kellőleg megbüntethesse. E—s.

A „Vasárnapi Ujság,“ május 13-ki száma a következő tartalommal jelent meg: Abel és Aranka. Mese három énekben. Irta Vajda János. — Nasby Magyarországról. — A bukovinai magyarok új telepén. — Szent Erzsébet királynéján az erfurti tanásház egyik felfestményén. — Egyveleg. — Két jubiláns: I. Gönczy Dániel. II. Obadiach János, a budapesti m. kir. főpostahivatal főnöke. — Lókiállítás és löverseny. — Irodalom és művészet. — Közintézetek és egyletek. — Mi ujság? — Halálozások. — Szerkesztői

mondanivaló. — Sakkjáték. — Hoti naptár. — Képek: Abel és Aranka: Jankó János rajza Vajda János költeményéhez. — A buk vinai magyarok hazatérése: 1. Bukovinai magyarok csoportja. 2. Kiszállás a hajóról Nagygyörgyfalván. 3. Bukovinai magyar gyerekek. Rechnitzer J. fényképei után. Biczó Géza tollrajzai. — Lókiállítás és löverseny: 1. Anyakacsa és esikói. Steffek K. festménye után. 2. A czélpontnál. — Szent Márton, a gyermekek keresztes menete és szent Erzsébet. Janssen Péter falfestménye az erfurti tanásházban. — Gönczy Dániel, forgó-lányi lelkész. — Obadiach János, a budapesti m. kir. postahivatal főnöke. — A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 2 frt. a „Politikai Ujdonságok“-kal együtt 3 frt.

A „Képes Családilapok“ 33-ik számának tartalma: Egy leendő miniszter felesége; beszély, (vége) írta Balázs Sándor. — Öszhajsálak; költemény, írta Kenézi Csátir. — Egy május elseje; sajnós, de való-igaz történet, írta Rokovszky Géza. — Az örökévalóság küszöbén; beszély, (vége köv.) — írta Sählágel M. fordította Halmágyi F. Gyula. — Zene-költők sorsa; írta Kőszeghy Géza. — Az ebevők; népismeret, közli Szukács Lajos. — A pirochei akasztott; elbeszélés, Dumas Sándor után Városi Malvinától. — Csak még egyszer; rajz, írta György Dezső. — Heti tárcza; (Levelek egy hölgyhöz III.) írta —y—. — Erdőszélén; rajz írta Szarvasy Lajos. — A lakás befolyása az ember szellemi és testi egészségére; (vége köv.) — Évek mulva; költemény, írta Halász Ferenc. — Képmagyarázat. — Minden féle. — Képeink: Bor-próba. — A kolostor falai mögött. — A Hradsin Prágában. — Mátyás király diadala. — Melletkötlet: A „Mardona“ ezimű regény 97—112 oldal. — Előfizetheti: Mehner Vilmosnál, Budapest. IV. ker. papnövelde utca 8. sz. Egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr.

A „Magyarország és a Nagyvilág“ ezimű képes lapunk, melyet Borostyáni Nándor és Mikszáth Kálmán a legnagyobb gondallal szerkesztettek, május 13-iki számában sok becses közleményt hoz. Folytatását közli Szepfaludi Ö. Ferenc. „A szikla alatt“ ezimű elbeszélésének, mely ügyesen szőtt mese és jól rajzolt alakjai által tűnik ki. Költeményt Koroda Pál írt e számba, egy hosszabb rajzot pedig báró Horváth Miklós, ki találó humorral eseteli egy napidíjok bajait. Legifj. gróf Teleki Sándor „Nyulvadást“ ezimű közleménye, Tábori Róbert berlini tárczalevele, Ohnet György „Sarah grófnő“ ezimű kitérő regényének folytatása, „Amerioai képek“ („A lazzaroni“) és az egész sora a kisebb cikkeknek egészítik ki a gazdag szám tartalmát. A számos kép közül az új ország ház rajzát említjük Haussmann terve szerint. A „Magyarország és a Nagyvilág“ lekötelezi maga iránt az olvasókat, midőn bemutatja az ország ház pályázatára beérkezett nevezetesebb terveket, milyen Haussmann-é. A kép pompás kivite'u. Azonkívül négy nagy illusztrációt és több kisebbet találunk az előttünk fekvő számban. A „Magyarország és a Nagyvilág“ Budapesten, a Légrády testvérek kiadásában (nádor utca 7. szám alatt) jelenik meg. Előfizetési ára negyedévre 2 frt, fél évre 4 frt a „Pesti Hírlap“ politikai napilappal együtt negyedévre 5 frt, fél évre 10 frt. Mutatványszámokat kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal.

Színház.

Gáspár Jenő szinigazgatónak társulata a tavaszi idényt Almássy Tihamérnek „Milimári“ ezimű népszínművével kezdte meg e hó 14-én. E mű, — mely 100 db arany pályadíjban részesült, — egyes lélektanilag indokolatlan jeleneteit leszámítva, mindenesetre nyereség színműirodalmunkban, annyival inkább, mert nélkülözi azon általános kört, melyben legtöbb színmű, — különösen a francia könnyű izlés hatása és betolyása folytan szenved. — A mű meséje egy talált gyermek körül forog, kit egyik gazdag majoros Sajtár Mihály vesz magához, miután nevelő atyjától Boros Mihálytól megszökött volt, eltörvén egy virágos cserepet, mely tett egy négyéves gyermektől aligha kitélik. — Borosnak derék kömvies fia Ferencz, szerelmés lesz a gyönyörű leányba s viszont szerettetik, de Sajtár uram szélházi fiának Jósának akarja adni, hogy a mindenféle hibával telt fiut megjavítsa. — Az árvának öröksége Borosnál marad, ki nehogy ellopják egy nagy koroszkébe varja be a mintegy 5000 frt értéket képviselő értékpapirokat. — De minthogy leányait gyorsan férjhez adja, — azon hit' terjed el, hogy ha valaki a zölveszékbe ül, menten lépén marad. — Koresákné, kinek leányai Tini és Fini már anyányiakká váltak, ezt meghallván, a székét ellopítja, ebből Jóska — kinek becsületbeli tartozása volt, kilopja az értékpapirokat s mulat kedve szerint. Azonban véletlenül Boros megismervén egykori gyámleányát a megkésztetett örökséget át akarja adni, — de a zölveszéknek csak hült helyére talál. Beesületessége kétes hirbe jó, mi fiát Ferenczet s Verát az árvát bántja leginkább, kik az öreg becsületességéről minden hóbortja mellett teljesen megvannak győződve. — Végre Vera szerelmet tetvén Jóska iránt, ez részeg fővel elarulja, hogy roppant pénzüsszeggel rendelkezik, melyen mehetnek a hova akarnak. — E jelenetet élénk figyelemmel kíséri az öreg Sajtár s csaknem megsemmisül, midőn látja, hogy könnyelműnek hitt fia a becsületesség útját is elhagyta már, átokkal felel esegésire. Azonban Vera jó szíve legalább a világ előtt a család becsületét megmenti, állítván, hogy Herschl ügynök által beváltott értékpapirokat ő adta át völegényének, minek folytán a hatóság keze lelkad és a világ szája elnémul. A könnyelmű fiu megtörten mond bucsit az apai háznak s áldja Verát, ki áztán kedvesével összekel. A mi a játékot illeti, megvalljuk e kis társulattól nem vártunk annyit, mint a mennyit adott. Leszámítva azt, hogy Báródy (Boros) nem mindig találta el a kellő hangot s a helyzetet nem eléggé aknázza ki, hogy Kócsi (Herschl) szerepe vége fele, melynek kezdetén kitünően alakított, — belefáradt, kifogástalan volt az előadás. Olasz Terka (Vera), Bokor Kálmán (Janó) gyakori tapsban részesült, Szabóné (Tini), Veresné (Fini) egyik jelenetet valóban remekül adták. Általában az egészszel meglehetünk elégedve s ha e társulat nem versenyezhet is azokkal, melyeket a legközelebbi évek alatt látni szerencsénk volt, mindazáltal megérdemli a közönség támogatását.

Május 15. „A tót leány“ Almássy Tihamértól. — A kisvárosok publicuma nagyon követelő, mindig újat s jó játékot követel, indokolja pedig e kívánságát azzal, hogy a publicum kisvárosban mindig ugyanaz, tehát az anyagi súly egy vállon van, továbbá, hogy a fővárossal való gyakori közlekedése által magasabb igényei vannak, az első kívá-

nalma a színműírótól, a másik a színésztől függ; de a színész a legjobb akarata mellett sem tehet eleget a közönség igényeinek, ha a szerző izetlenségeket ügyetlenül talál fel; a darab megválasztásában tehát a színek izlése a döntő, mert a publicum az ujdonságon kapva a rozsol választott darab előadásáról elégedetlenkedve távozik haza.

A mai és tegnapi előadások alkalmából kötelességünknek tartottuk a fentieket úgy az igazgatóság, mint a társulat figyelmébe ajánlani, illetőleg a közönséggel szemben menteni.

A mi pedig a játékot illeti, arról nézeteinket őszintén és jóindulatul fogjuk elmondani időnként.

A szereplők a mennyire a darab megengedte, igyekeztek szerepeiknek megfelelni, s némelyikük részéről kevesebb tulzást kívánánk, mert — igaz, hogy az előadás napjain vásár volt, — de az egész ház azért nem karzat.

Régi ismerőseink közül ki kell emelnünk Gáspárt, Verest, Czákónét, a fiatalabb gárda emberei is többet ígérnek, mint szerepeik megengedték, ezek közt kiemelendők Veresné, Olasz Terka, Fekete Mihály és Géczy.

A darab bővebb kritikát nem enged.

Május 16-án „A stomfai család“ Csikytól volt a műsor harmadik száma. Színtén ujdonság. — A közönség, mely csak feles számmal jelent meg, hálás volt a szereplők iránt, mert nyílt jelenetekben is többször tapsolt, míg a színészek megnyerték tetszését az által, hogy egy sok nehezséggel járó Csiky-féle darab intencióját érvényre emelték. Vajha ez lett volna az első előadás. — Gáspár egy mindenféle társadalmi állásu, de ambitiosus régi család legtekinélyesebb s leggazdagabb tagját Ákosban teljesen kidomborítja vala, ha családi előítéletét nehezebben vetkőzi le, leánya s felesége iránt melegebb lesz s a válást küzdelmesebbé teszi. Gáspárné a báróné szerepében a darab jó színelme, — mint általában egy ilyen a Csiky darabjaiban lenni szokott — ki nélkül a darab csak az Ákos felgyógyulásaig tartott volna; ő mozgatja a cselekvényt, s a családi élet iránti érzéke a darab erkölcsi részét eredményezi. Teljesen sikerült alakot ad, ha a báróné jobban tud inponálni, s magát a darab elején jobban megérteti, mert valóban nem tudtuk, hogy magaviselete vajjon nem intrigua-e. — Czákóné Agnese passiv személy. Kit a körülmények s leánya iránti szeretete mindenre rábírt, több energiát szerepébe s ne csak anya, de másodsorban feleség is legyen. — Ugy látszik, hogy Csiky leghalásabb s valóban leghatasosabb szerepnek szánva a Margit szerepét. Szabóné a sorsában megnyugvó mélyen szerető gyermek ábrázolásába többször zajos tapsra ragadta a publicumot és méltán. De azért ez se tegye elbizakodottá. — A staffage többi szereplő közül leginkább Zobrai Zeno emelkedett ki jeles alakításával; a többi pedig mint Báródy, Fekete, Veresné, Géczy jól megállották helyüket, általában az egész személyzet jól működött. — A mai est élvezete pedig hiszem a társulatnak napokat eredményez.

Hivatalos közlemények.

Gömörmege kir. tanfelügyelősége.

Körlevél.

737. sz. — Az országos magyar gazdasági egyesület iskola takarékpénztári szakosztálya kimondván az iskola takarékpénztárakkal járó kezelés ellenőrzésének szükségességét a f. é. január hó 13-án ezen ellenőrzés módozatainak megállapítása tárgyában a vallás és közokt. m. k. miniszter által kiküldött szakközleggel egyetemben tartott tanácskozáson a következő megállapodásra jutott:

1) Az iskola takarékpénztárt kezelő tanulók kötelesek az illető község egyik tekintélyes polgárát (orvost, bírót stb.) felkérni, hogy ez mint ellenőr, a takarékpénztár kezelője által vezetett számadásokat időnként felülvizsgálja és ezen felülvizsgálatot aláírásával bizonyítsa.

2) Az országos m. gazd. egyesület évi kimutatásaiban valamint a tanítók jutalmazására évenként rendezni szokott sorsszűzában résztvevő tanítók névsorának megállapításánál csak az oly jelentéseket vesz figyelembe az iskolatakarékpenztárakat kezelő tanítóktól, mely jelentések az illető községi iskolaszék avagy községi lelkész, vagy végre községi előjáróság által láttamozva lettek.

Miről a vallás és közokt. m. kir. miniszterium f. évi apr. 27-én 11325. sz. a. kelt rendelete értelmében az illető iskolaszékeket s tanítókat ezzel értesitem.

Rimaszombat, 1883. máj. 11-én.

Groó Vilmos, kir. tanfelügyelő.

Felelős szerkesztő: Bodor István.

Magán-hirdetések.

Hirdetmény.

Az ajnácskői fürdő május 14-én megnyitván, a nagyérdemű közönségnek azzal hozatik tudomására, szerint a szoba-árak az idény kezdetétől június 20-ig, valamint augusztus 21-től az idény végeig 50%-al olcsóbbak.

Rendszeres savó-kúra azonnal, a szőlő-kúra szeptember 1-én lép életbe.

Postahivatal Ajnácskőn, távirdaállomás Balogfalván van. Rendelő orvos Dr. Zsingor László, házi gyógytár helyben.

Közlekedés (méréselt vasuti jegyekkel — miről tájékozást az állomásokon kifüggesztett hirdetések nyujtanak) Budapestről és Miskolczról naponként kétszer az Ajnácskő-sőregi állomáshoz érkező vonatokkal. — Az állomás és fürdő között naponta 4-szer kocsik közlekedés tartatik fenn, személyenként 50 kr. viteldíjjal.

Szobák és fürdők házilag kezeltetvén, jó és jutalmas konyha Glosz Endre kezében van. — Izraeliták ellátásáról Lusztig Dániel gondoskodik.

Lakás megrendeléseket elfogad

a fürdő igazgatóság.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására adni, hogy 1883. ápril hó 26-án Rimaszombatban a **Tompa-utcza 2-ik sz. a. házban**

Kovács-üzletet

nyitottam. — A nevezett üzleti téren már több évi tapasztalataim vannak, de különösen mint vizsgázott gyógykovács a lovak szabályszerű megvasalásában szerzett szakismereteim bátorítanak arra, hogy a n. é. közönség bizodalmát kikérjem, azon biztosításom mellett, hogy a kor igényeinek megfelelőleg a legjutányosabban fogom becses megbízóimat kiszolgálni. — Azon reményben, hogy a n. é. közönség becses pártfogásába veend, vagyok a n. é. közönségnek

Rimaszombat, 1883. apr. 26. Teljes tisztelettel

4-10

Kovács János, gyógykovács és kovács-iparos.

Árverési hirdetmény.

A rimaszombati takarékpénztár, az annak idején ki nem váltott, — illetőleg meg nem hosszabbított zálogtárgyak elárverezésére folyó év május hó 23-ának d. u. 2 óráját tűzte ki, saját helyiségében: miről az érdekelt felek értesítettek, a venni szándékozók pedig ezennel meghivatnak.

Rimaszombat, 1883. május 7.

Az igazgatóság.

Dreher Antal-féle

KIVITELI PALACZKSEREK

egyedül kaphatók és megrendelhetők csakis

DIETRICH és GOTTSCHLIG-nél Budapesten, vagy DREHER ANTAL-nál Kőbányán.

A nyáron át naponta háromszor friss töltés, a palaczkok töltése czéljára eltett, legkitünőbb kiviteli palaczksereknek.

Ismét eladókat legnagyobb előnyökben és engedélyekben részesítjük.

Szíves tudomásra.

Azon t. cz. közönséget, mely csak Dreher-féle kiviteli sert fogyaszt, arra figyelmeztetjük, hogy csak azon palaczkserék hamisítatlanságáért és eredetiségeért kezeskedünk, melyeknek vignetáin a „Dietrich és Gottschlig” név világosan olvasható.

5-10

!Fontos a hölgyközönségnek!

Alólírott teljes tisztelettel hozom a n. é. közönség szíves tudomására, hogy folyó ápril hó 16-án nyitottam meg rimaszombatban **losonezi-utca 36. sz. a.** (Danielisz-féle ház)

A „HÖLGYGAZDÁSZATHOZ”

ezimzett

selyem-, szőrüha-, kék- és kartonfestészet és mosó-intézetemet,

hol a legjutányosabb árak mellett, mindenféle férfi és női ruhák szétfejtve és némileg egészben is, továbbá: selyem, bársony, crep, cachemir, szőr, télszőr, luster, baresch stb. szövetek; valamint mindennemű butorkelmék is, bárminő színre festettek, ugyszintén vászon és fehéreneműek mangorlása is felvallaltatik.

Vidéki megrendelések gyorsan és jutányosan eszközöltetnek.

Fiók-üzlet: Rimaszécs **Csicsur Ferencz** urnál.

Midőn ezen fenti soraimat a n. é. közönség szíves tudomására hozni szerencsém van, bátorodom szolgáltatomat fel- és magamat nagyrabecsült pártfogásukba ajánlani.

Gasko János, festő.

3-3

HERCZ ZSIGMOND

mezőgazdasági gépek és eszközök raktára. — Gépjavító műhely.

CLAYTON és SHUTTLEWORTH

2-20

angol gépgyárosok képviselője

MISKOLCZON.

Ajánl mindennemű gazdasági gépeket és eszközöket. — **Cséplőgépek:** gőz, járgány és kézi erőre. — **Gőzmozdonyok:** fa, kőszén és szalmaűtésre. — **Hármas és egyes ekék.** — **Közönséges és Backer-féle tisztító rosták**

űszög tisztítóval és anélkül.

Soros és szórva vető

gépek, szeeska-vágók,

répa-vágók,

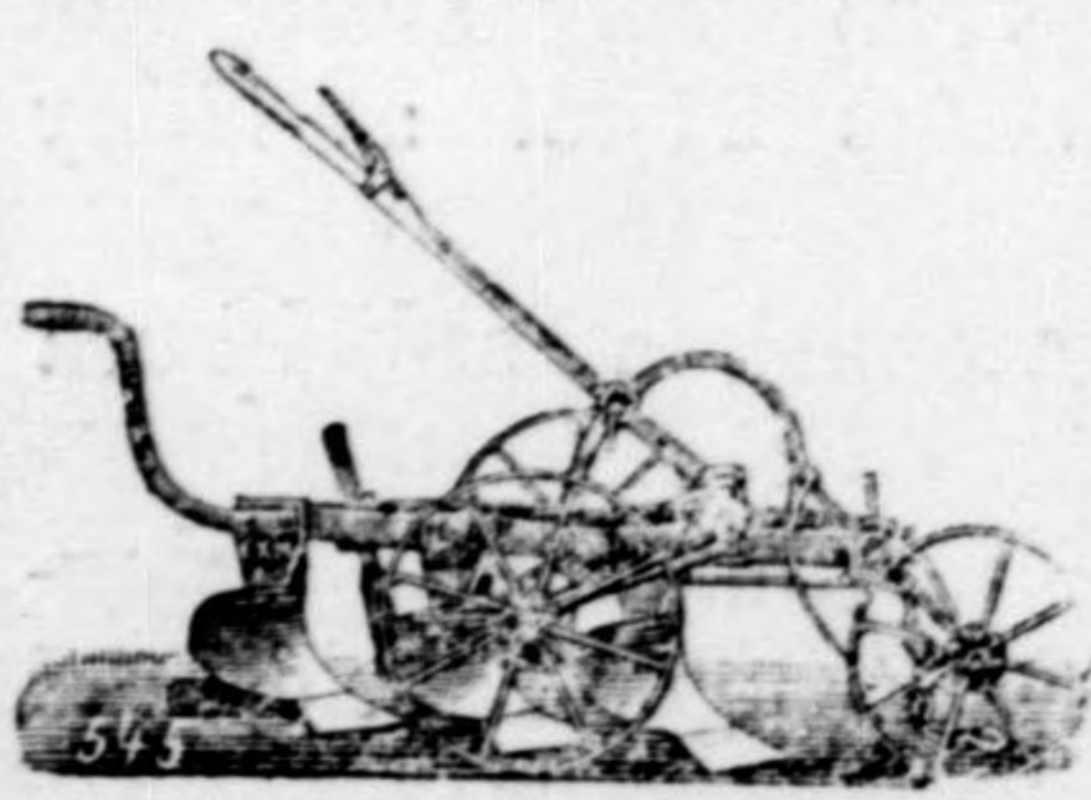
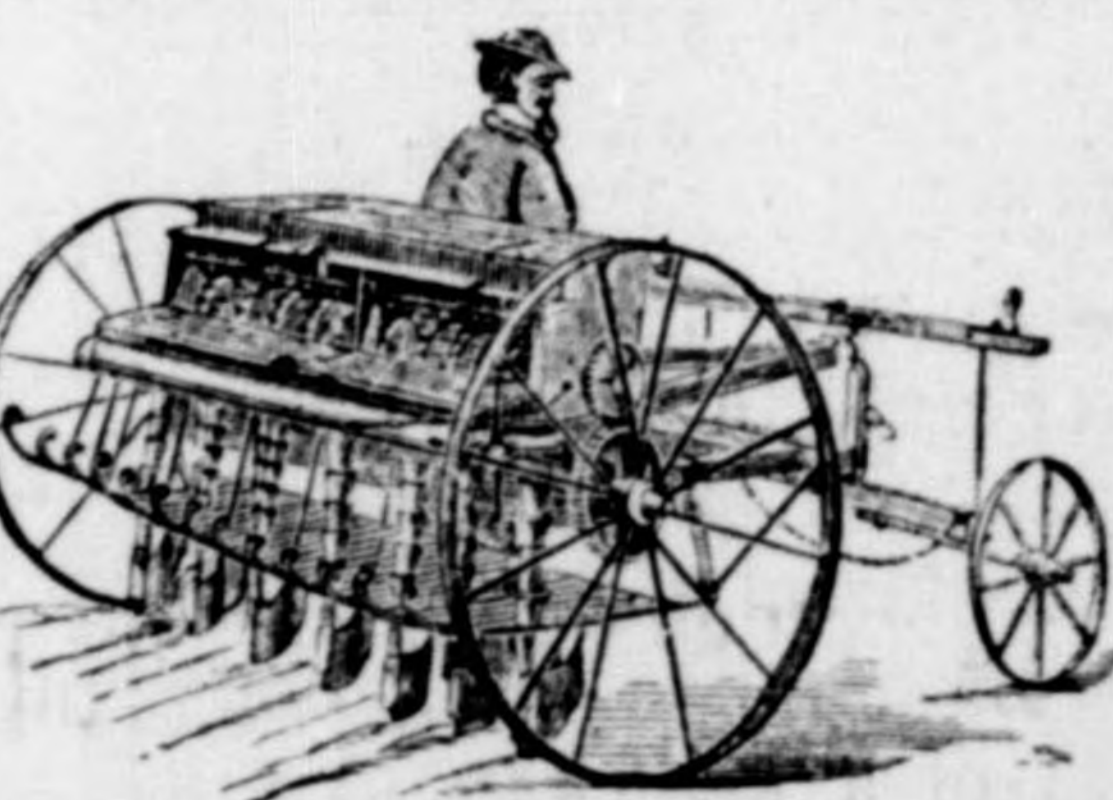
boronák, konkolyozók,

kukoriczamorzsolók, daráló

lók és malmok,

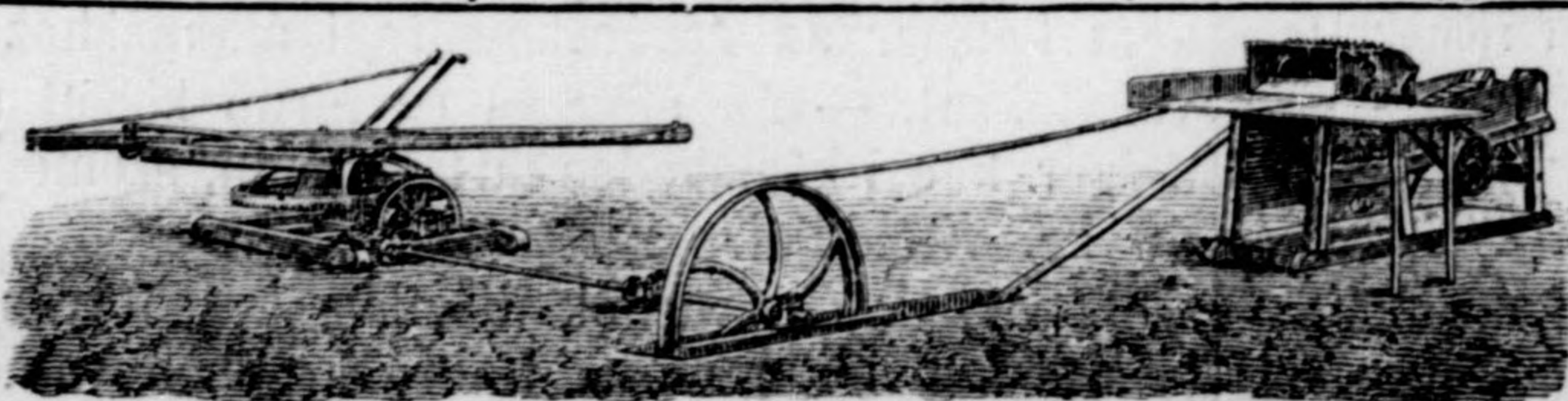
mindig raktáramban

készletben vannak.

Fizetési feltételek igen előnyösek. — **Gőz és járgány-gépek** részletfizetésre.

Próba ekékkel, árjegyzékekkel, bővebb tudósítással, készséggel szolgálók.

Raktár és javító műhely szolozzai kapu 6-dik sz.

Iroda: Széchenyi-utca 11. sz.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a mai naptól kezdve nalam egy külön bejáratú ellátott földszinti helyiséget

sörcsarnokul

rendeztem be, hol az izletes hideg ételeken kívül, naponta friss **kőbányai tonnás-sörrel** szolgálhatok t. cz. vendégeimnek pontos kiszolgálat és jutányos árak mellett. — Számos és gyakori látogatásért esd

Rimaszombat, 1883. május 19-én.

Hoselitz Salamon, vendéglős.

1-*

A MAGYAR-FRANCZIA

BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

(alaptőke nyolcz milló forint aranyban.)

Jégkár ellen

biztosítóknak következő kedvezményt nyujt:

A megállapított alapidjnak a biztosítás megkötésekor **csak 50 száztolija** fizetendő.

Az engedményezett 50% alapidjnak csak azon esetben és **csupán a jégverést szenvedett tételre** nézve utánfizetendő, ha a kár e tétel biztosított összegének **legalább 5 száztoliját teszi ki.**

Aratási és eséplési költségek csak teljes károknál vonatnak le.

Az egységi árak, melyek után a díjak fizettettek, a kárszámítás alapjául még akkor is fentartatnak, **ha a piaczi-ár a jégverés idejében alacsonyabb volna.**

Nagyobb biztosító felekkel 6 évi jégbiztosítási egyezmények is kötöttek, mely módozat szerint a fél részére az általa tényleg fizetett díjak 20—20%-ja évenként tartalékba tétetvén, e tartalék a 6-dik év díjai fedezésére fordittatik.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

A magyar-francia biztosító részvény-társaság

kerületi ügynöksége Rimaszombatban:

NAGY BÉLA urnál,

főtér 19. szám.

2-3

Árverési hirdetményi kivonat.

¹²³⁴1883. — A nagyrócezi kir. járásbírószág mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Brezina János** és társa végrehajtónak **Barcsék András** végrehajtást szenvedő elleni 300 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében (a nagyrócezi kir. járásbírószág) területén levő a miglészi határban fekvő a miglészi 43. sztkben foglalt s Barcsék András nevében álló ingatlanra az árverést 675 frt krtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1883. évi május hó 29-ik napján délelőtt 10 órakor, Miglészen, a bíró házájánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog. — Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 67 frt 75 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyiminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapírban a kikiáltott kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. — Kelt Nagy-Rőczen, 1883. évi febr. hó 27-ik napján. — A nagyrócezi kir. járásbírószág mint telekkönyvi hatóság.

Molitorisz, kir. jbiró.

KRONDORFI

Savanyu-Kút

„**STEFANIA**

Koronaherczegnő forrás.”

Trieszt 1882 arany érem.

Szénsavdus természetes égv. asztali víz; hathatósan bizonyult a légzési szervek és gyomor bántalmainál.

Kútvállalat: Kahl és társa Krondorftban.

2-10

(Carlsbad mellett.)

Főraktár: Budapesten **Emmerling és Rabsch-nál**, (ezelőtt Radoczay és Bányay) Koronaherczeg-utca 11. szám, a fűszer-, esemege- és nagy-bani ásványvizkereskedésben. **Árjegyzékek** kívánatra bérmentetve. Mindennemű megrendelések legpontosabban eszközöltetnek.